

LA DICTADURA FRANQUISTA

5. EL MOVIMIENTO NACIONAL I
EL RÈGIM DE LA
“DEMOCRACIA ORGÁNICA”

Portald'Història

ELS PRINCIPIS DEL “MOVIMIENTO NACIONAL”

Des de 1943 es va denominar com a **MOVIMIENTO NACIONAL** el conjunt d'estructures polítiques pròpies del règim franquista: el **Partit**, el **Sindicat** i altres òrgans de participació (*Frente de Juventudes, Auxilio Social, Sección Femenina ...*)

S'establia que tots els càrrecs públics i funcionaris havien de ser membres del *Movimiento*.

Governadors civils i Alcaldes esdevenien els Caps provincials i locals del *Movimiento*.

El MOVIMIENTO NACIONAL representava el **model corporativista** de l'Estat Franquista, hereu del feixisme italià.

Rebuig dels principis de la democràcia pluralista i representativa

Limitació al màxim dels instruments de participació dels ciutadans en la política.

LA “DEMOCRÀCIA ORGÀNICA”

Derrota dels feixismes
amb el final de la Segona
Guerra Mundial (1945)

La dictadura franquista s'adaptà al nou context internacional i es
definí com un Estat amb un règim de “DEMOCRÀCIA ORGÀNICA”

LA FAMÍLIA (on es neix)

EL SINDICAT (on es treballa)

EL MUNICIPI (on es viu)

Aquestes eren les vies de “participació política” que
s'entenien com a “naturals”, i per tant es defugia dels
principis essencials de la democràcia liberal com ara el
parlamentarisme o el **dret de sufragi**.

S'eliminaven els partits polítics com a
instrument d'organització i
representació política de la ciutadania,
i s'establien els tres òrgans
corporatius en que s'enquadrava
aquesta representació

LES CORTS FRANQUISTES

Aquesta foto de Autor desconegut està sota llicència [CC BY-SA](#)

Les “Cortes” franquistes es van formar a partir de la promulgació de la Ley Constitutiva de las Cortes (17 de juliol de 1942), si bé la seva primera sessió fou el març de 1943.

Era una assemblea unicameral d'elecció indirecta. No tenia una funció legislativa ni de control sobre l'executiu, sinó merament consultiva i d'aprovació de les lleis presentades pel Cap de l'Estat.

PROCURADORES NATOS

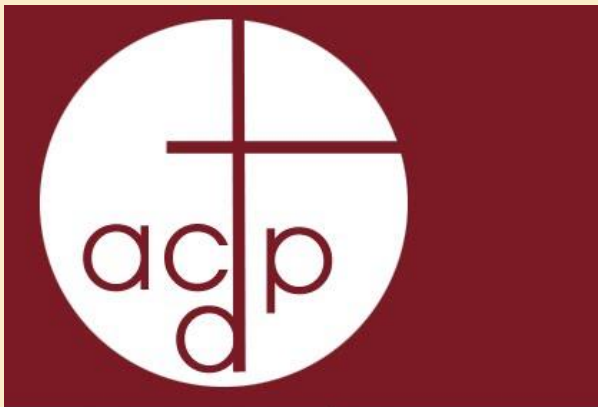
Ho eren per raó del seu càrrec: membres del Govern, rectors de les Universitats, membres del *Consejo Nacional del Movimiento*, etc.

PROCURADORES DESIGNADOS

D'elecció directa per part de Franco (membres de la jerarquia militar o eclesiàstica o d'altres institucions ...)

PROCURADORES ELECTIVOS

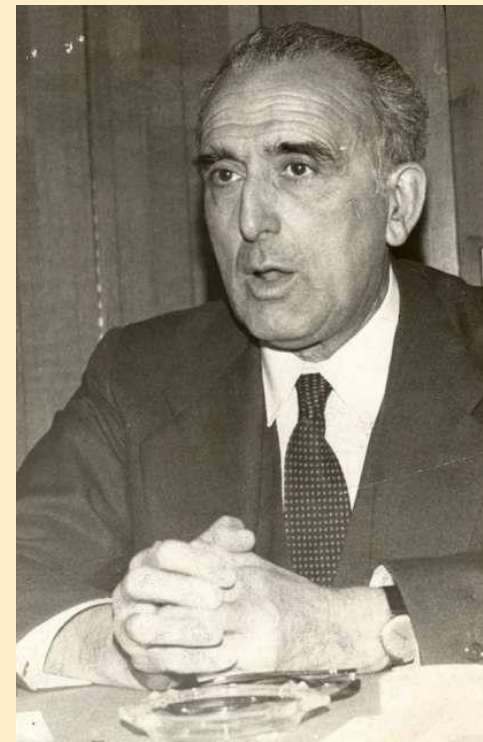
Escollits cada 4 any per “*tercios*”: el sindical, el local i el familiar (aquest a partir de 1967).

Asociación
Católica de
Propagandistas

L'almirall **Luís Carrero Blanco** (1904-1973) fou nomenat ministre de la Presidència l'any 1951 i va arribar a ser el conseller més proper a Franco.

Joaquín Ruiz-Giménez (1913-2009), fou nomenat ministre d'Educació entre 1951 i 1956.

Franco va remodelar el seu Govern l'any 1951 amb la idea d'aproximar-se al món occidental i sobretot als Estats Units. Va marginalar els falangistes i va atorgar una gran quota de poder a polítics que venien de l'entorn de l'Església catòlica (molts d'ells membres de l'*Asociación Católica de Propagandistas*), iniciant així un període de domini de l'anomenat NACIONALCATOLICISME.

EL NACIONALCATOLICISME

EL VALLE DE LOS CAÍDOS

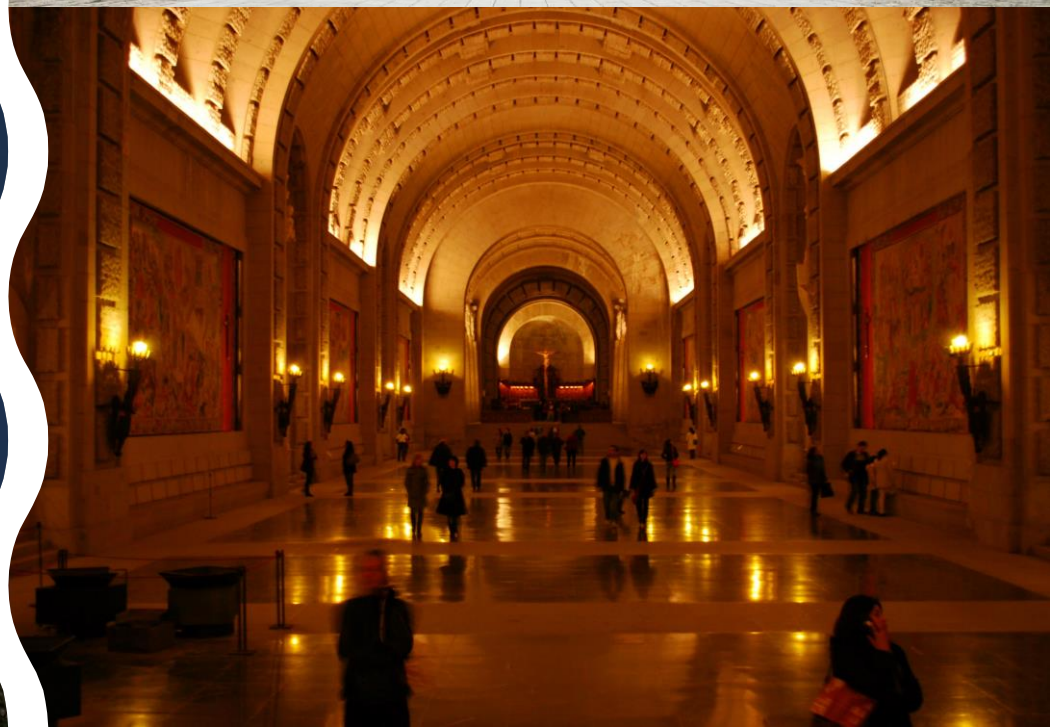
Santa Maria del Valle de los Caídos és un immens monument funerari construït per ordre expressa de Franco entre 1940 i 1958.

La gran creu cristiana que corona el monument té 150 m. d'alçada, i la basílica té 262 m. de longitud excavats a la roca.

Es troba a la Serra de Guadarrama, a l'indret anomenat Cuelgamuros (municipi de San Lorenzo de El Escorial, a uns 60 km. de Madrid).

L'arquitecte fou Pedro Muguruza i Diego Méndez, fent ús com a mà d'obra de presoners de guerra republicans.

Conté les despulles d'uns 40.000 combatents dels dos bàndols. A l'altar major es troben les sepultures de José A. Primo de Rivera i fins a l'any 2019, la del propi Francisco Franco, quan va ser exhumat i les seves restes portades al cementiri de Mingorrubio.

Organització creada per Llei de desembre de 1940, en el si del *Movimiento Nacional*.
Canvià de nom l'any 1960 per *Delegación Nacional de Juventudes*.

El **Frente de Juventudes** tenia com a principal objectiu enquadrar i adoctrinar nens i adolescents en els principis d'adhesió al règim i en els valors que preconitzava: obediència, sacrifici, fidelitat al *Caudillo*, patriotisme, etc.

Tenia una estructura fortament jeràrquica i molt militaritzada. Oferia activitats de lleure, esport i colònies, i practicava la total segregació entre nens i nenes.

EL "FRENTE DE JUVENTUDES"

Portal d'Història

LES DONES EN EL FRANQUISME

Creada ja el 1934 com a secció femenina de la Falange Española, durant el franquisme s'enquadrà dins el *Movimiento Nacional*. Fou presidida durant tota la seva existència per Pilar Primo de Rivera. El seu ideal de dona era el d'una "bona esposa, una bona catòlica i una bona patriota".

11 No te quejes!

No lo satures con problemas insignificantes.

Cualquier problema tuyo, es un pequeño detalle comparado con lo que él tuvo que pasar.

12 ¡Luce hermosa!

Descansa 5 minutos antes de su llegada para que te encuentre fresca y reluciente.

Retoca tu maquillaje, ponte un

Puede que tengas una docena de cosas importantes que decirle, pero a su llegada no es el mejor momento para hablarlas.

Déjalo hablar antes, recuerda que sus temas son más importantes que los tuyos.

13 ¡Lista la cena

Planea con tiempo una deliciosa cena para su llegada.

Esta es una forma de dejarle saber que has estado pensando en él y que te preocupan sus necesidades. La mayoría de los hombres están hambrientos cuando llegan a casa.

Prepara su plato favorito

LA REORGANITZACIÓ DE L'OPOSICIÓ

L'oposició antifranquista, malgrat el control policial i la repressió, va començar a reorganitzar-se, especialment després de la derrota de l'Eix el 1945.

(1945 – 1947)

Es manté l'esperança d'una intervenció dels Aliats a Espanya. Les forces de l'oposició van crear algunes plataformes polítiques “unitàries” com:

Aliança Nacional de Forces Democràtiques, creada el 1944 per republicans, socialistes i part de la CNT, i amb exclusió dels comunistes.

Moviment Llibertari Espanyol, creat ja el 1939 i que aplegava als grups anarquistes. Propugnava l'ús de la lluita armada contra el franquisme.

(1948 – 1951)

Període marcat per la desmoralització a causa de la no-intervenció de les potències democràtiques (els Aliats vencedors de la 2GM), i sobretot per l'efectivitat de l'aparell repressiu del règim, que pràcticament va desmantellar l'estructura dels grups opositors a l'interior.

L'OPOSICIÓ COMUNISTA: EL PCE I EL PSUC

Dolores Ibárruri Gómez, "La Pasionaria" (1895 – 1989), fou Secretària General del PCE entre 1941 i 1960, i Presidenta del partit de 1960 fins al 1989. Va viure exiliada a la Unió Soviètica entre 1939 i 1977.

El **PCE** sempre va mantenir una organització forta, tant a l'exili (Mèxic, Xile, França, l'URSS), com a l'interior (a la clandestinitat i a les presons).

Fins al 1947-48 el PCE impulsà la resistència armada (el maquis) contra el franquisme, però a partir de 1948 es va centrar en la configuració de "fronts amplis" contra el règim i en les qüestions sindicals, amb una tàctica d'infiltració a les estructures dels "sindicats verticals" franquistes.

L'acció sindical dels comunistes i la seva presència en nombrosos "comitès d'enllaç" a les empreses donaria pas a l'aparició de les **COMISSIONS OBRERES**.

A Catalunya, el **PSUC** va mantenir el lideratge en el front d'oposició antifranquista. El 1951 va adherir-se a la "vaga dels tramvies".